

Colecția: **ISTORII SECRETE**

Coperta: Stelian BIGAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BOERESCU, DAN-SILVIU

**Mari păcăleli și țepe istorice suferite de români : docu-drame
și mituri istorice însoțite de consemnări din presă / prezentate de**

Dan-Silviu Boerescu. - București : Integral, 2019

Conține bibliografie

ISBN 978-606-992-323-8

94

© INTEGRAL, 2019

Editor: Costel POSTOLACHE

Tehnoredactor: Stelian BIGAN

Tipărit la Monitorul Oficial R.A.

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-992-323-8

Mari păcăleli și țepe istorice suferite de români Caritas, Gerald, FNI, Bancorex etc.

Docu-drame și mituri istorice
însoțite de consemnări din presă
prezentate de Dan-Silviu Boerescu

INTEGRAL

Sumar

Țepele lui Țepeș Vodă / 7

**De la Paracelsus la Andronic și Zodiașu –
alchimiștii români care au inventat „apa de aur” / 19**

**Piața de opere de arte false din România –
8.000 de tablouri de „Grigorescu” / 29**

Falsa moarte a poetului Dimitrie Stelaru / 39

**Scandalul „Caritas” –
cea mai mare inginerie financiară a revenirii la democrație / 49**

**Gerald, Mondoprosper și alți urmași ai schemei Caritas.
Fenomenele Bancorex, SAFI și FNI / 79**

Lămuriri bibliografice / 101

Țepele lui Țepeș Vodă

Un element istoric a devenit un loc comun al subconștientului colectiv românesc: „Ai luat țeapă!” s-a golit de semnificația inițială (execuție în stil grotesc medieval, practică, între alții, dar nu numai, de domnitorul Vlad, poreclit și „Țepeș”) și a căpătat sensul de păcăleală de proporții la nivel individual sau popular.

Dar, pe la jumătatea secolului al XV-lea (și cu mai bine de cinci secole de un hit al lui Alexandru Andrieș!), țepele chiar au existat în formă fizică, una cât se poate de concretă și dure-roasă, fiind, poate, cea mai crudă declinare a condamnării la moarte. N-a fost, însă, singura țeapă istorică administrată de Vlad, fiul altui Vlad (...al II-lea „Dracul”, care își datora porecla sinistră faptului că a fost, pentru puțin timp, membru al Ordinului Dragonilor) și prototipul celui „Dracula” al lui Bram Stoker, personaj care a scris istorie la Hollywood.

„Cum nu vii tu, Țepeș doamne, ca punând mâna pe ei,/ Să-i împarți în două cete: în smintiți și în mișei,/ Și în două temniți large cu de-a sila să-i aduni,/ Să dai foc la pușcărie și la casa de nebuni!” (Eminescu – *Scrisoarea III*)

...„Își servea musafirii cu pâine înmuiată în sângele dușmanilor săi”, „a invitat boierii la petrecere și, după trei zile de chiolhan, i-a ucis pe toți”, „după luptă, 20.000 de soldați turci au fost trași în țeapă și înșirați pe marginea drumului, pe un câmp din vecinătatea castelului său, din care domnitorul putea savura pe deplin spectacolul macabru”, „avea obiceiul să scape de oamenii bolnavi sau săraci pe care îi considera o povară; el îi invita într-o casă specială, unde le oferea mâncare și băutură pe săturate, după care soldații săi dădeau foc casei” – legende puse în circulație de povestitorii plătiți de negustorii sași din Brașov (cărora Domnul Țării Românești, stăpânitor și al unor feude transilvane, le retrăsese o serie de privilegii comerciale) și de o seamă de cronicari (în special otomani, îngroziți de masacrarea, în câteva rânduri, a soldaților Semilunei) l-au transformat pe Drăculea Junior, fiul lui Vlad „Dracul” (adică membru al ordinului occidental al „Dragonului”, înființat pentru a se opune, pe toate căile posibile, asediului turcesc asupra Europei), într-un personaj din cale-afară de sângeros, de o cruzime inimaginabilă, precursor autorizat (alături de principesa maghiară Elisabetha Báthory, care a ucis sute de fecioare pentru a se îmbăia în sângele lor, considerat elixir al tinereții veșnice, ...dar cu care, în fapt, domnitorul român nu a avut niciun fel de relație!) al mitului lui Dracula, vampirul ardelean propus de vulgarizarea târzie a irlandezului Bram Stoker, care habar n-avea de datele istorice reale...

Desigur, nu întâmplător, lui Vlad, unul dintre nepoții direcți ai lui Mircea cel Bătrân, i s-a spus Țepeș, el având la activ ordonarea a până la 100.000 de astfel de execuții barbare, cărora le-au căzut victime nu doar inamicii turci capturați pe câmpurile de bătălie, ci și destui conaționali vlahi, fie ei boieri din

tabăra adversă a Dăneștilor sprijiniți de Iancu de Hunedoara (care îi martirizaseră familia, decapitându-i tatăl și îngropându-i de viu fratele) sau tâlhari, hoți, violatori ori negustori necinstiți. Rigoarea extremă cu care Vlad Vodă impunea cerințele legilor transformase românașii de la mijlocul veacului al XV-lea într-un popor atât de cinstit încât la fântâna din mijlocul orașului-capitală Târgoviște fusese pusă o cupă de aur cu care drumeții însetați să-și poată potoli setea și ani de zile, până la moartea domnitorului, nimănui nu i-a trecut prin cap s-o fure! Cine fura sau încălca legile își găsea întotdeauna sfârșitul fiind tras într-o țeapă imensă. Sunt nenumărate legende în acest sens. Despre Țepeș se spune că „nu-i suporta pe vagabonzi și cerșetori, care, în opinia sa, erau doar niște hoți, el dorea ca toți locuitorii să muncească și să fie de folos comunității. Într-o cronică, se povestește că Țepeș Vodă i-a adunat într-un mare han pe toți paraziții din Valahia, acolo i-a ospătat și le-a dat de băut pe săturate. La sfârșit, Voievodul i-a întrebat dacă vor să le mai fie foame și frig de-atunci încolo. «Nu, Măria Ta!» – a strigat încântată gloata de milogi ghiftuiți. «Bine!», le-a răspuns domnitorul, care a ordonat să fie închise ușile și ferestrele, după care clădirea, plină cu cerșetori, a fost incendiată. După cum le-a promis Voievodul, nu le-a mai fost frig niciodată...

Nu suporta nici minciuna și există o legendă care spune că Vlad Țepeș ar fi înscenat un furt de 50 de galbeni unui boier. Încercând să prindă hoțul, boierul se plânge Voievodului, pretinzând că i se furaseră 100 de galbeni. Pentru minciuna sa, boierul a fost tras în țeapă.

O altă poveste care ne arată cât de mult aprecia Țepeș oamenii cinstiți este despre un negustor căruia i s-au furat 160 de ducați de aur. Aflând despre hoție, Vlad Țepeș a poruncit imediat

să se caute aurul în tot orașul și, după ce s-a găsit, a pus un ban mai mult. Negustorul, după ce și-a numărat de două ori banii, i-a spus domnitorului: «Stăpâne, am găsit aurul, dar este un zlot mai mult, care nu este al meu!». Voievodul i-a răspuns: «Mergi în pace, dacă nu mi-ai fi spus despre zlot, eram gata să te pun în teapă cu acest hoț!».

Oricum am lua-o, totuși, numărul mare, efectiv enorm, de execuții are darul de a șoca. Nu ideea în sine de pedeapsă cu moartea privită din perspectivă istorică: „Bineînțeles că astăzi acțiunile și metodele lui Vlad Țepeș par șocante. Dar voievodul muntean trebuie judecat în contextul epocii sale. Într-o vreme în care pedeapsa capitală era o metodă general acceptată, Vlad Țepeș nu a făcut excepție. Cu toate acestea, încă din timpul vieții sale, Vlad și-a câștigat o faimă de om crud, de maniac însetat de sânge. Conflictelor armate cu mediul săsesc din Transilvania – exact în perioada când era inventat tiparul! – au făcut din Vlad prima victimă a presei. Acțiunile sale erau prezentate de către adversarii săi mult exagerat și trebuie privite mai degrabă ca o dovadă a dereglărilor autorilor decât ca o dovadă credibilă despre firea voievodului. (...) În condițiile unei țări aflate permanent sub amenințarea puterilor din jur, în condițiile în care oastea condusă de către Vlad era inferioară celei otomane, voievodul avea nevoie de o metodă spectaculoasă de a-și pedepsi adversarii, o metodă care să îngrozească dușmanul și să-i scadă capacitatea de luptă”, explică istoricul Vasile Lupașc, citat de *Adevarul.ro*.

Adesea, Vlad Vodă alegea momente speciale, care să confere o grea încărcătură, cu profunde semnificații, pedepselor în serie aplicate. Bunăoară, pe cei care l-au îngropat de viu pe fratele său Mircea îi osândește cumplit, pe măsura (înzecită? însutită? a)

sacrilegiului comis de aceștia conform cutremurătoarei mărturii cuprinse în *Letopisețul cantacuzinesc*: „Mai făcut-au un lucru cu orășanii den Târgoviște, pentru o vină mare ce au fost făcut unui frate al Vladului Vodă. Când au fost în ziua Paștilor, fiind toți orășanii la ospete, iar cei tineri la hore, așa fără veste pre toți i-au cuprins. Deci câți au fost oameni mari, bătrâni, pre toți i-au înțepat de au ocolit cu ei tot târgul, iar câți au fost tineri cu nevestele lor și cu fete mari, așa cum au fost împodobiți în ziua Paștilor, pre toți i-au dus la Poenari de au tot lucrat la cetate, până s-au spart toate hainele duple ei și au rămas toți dezvăscuți în pieile goale”. Cu această ocazie, răzbunându-și și moartea tatălui, ar fi ucis sute(?) de boieri pătați pe mâini cu sângele familiei Drăculeștilor: „Atunci când a fot eliberat din închisoarea turcească și a aflat că boierii au complotat pentru uciderea tatălui său, Vlad Țepeș a dorit răzbunarea. Pentru că nu știa cu exactitate cine s-a făcut vinovat pentru trădarea tatălui său a organizat un banchet. Toți boierii și nobilii care îl slujeau pe tatăl său au fost invitați la castel. După mai multe zile de petrecere, atunci când invitații se odihneau în camere, soldații lui Vlad Țepeș au ucis cu sânge rece toți boierii. Această practică a fost des utilizată de Vlad în timpul domniei sale pentru a scăpa de dușmanii săi. Îi ademenea în castelul său, după care îi ucidă”. Astăzi, pare, desigur, o barbarie, însă, în epocă, era ceva curent, istoria statelor medievale românești înregistrând zeci de exemple similare.

Nu toate sursele contemporane lui Țepeș, deși au făcut, în timp, o carieră absolut epoeică, industria „vampirologică” dezvoltată de studiourile de la Hollywood nefiind străină de asta, sunt verosimile, fiind mai degrabă rodul plăsmuirilor săsești revendicative: „Un manuscris din secolul al XV-lea este mărturia

Res vie a comportamentului bizar pe care îl adopta Vlad Țepeș atunci când avea musafiri la masă. Ultimul fel de mâncare care le era servit invitaților era un castron cu sângele extras de la cei pe care îi trăgea în țeapă, în care erau bucăți de pâine înmuiate. Probabil că astfel *Dracula* vroia să le ofere un exemplu invitaților săi”.

Inițial, faima despre cruzimea lui a fost difuzată prin intermediul unui pamflet politic, puternic exagerat, apărut la ordinele lui Matei Corvin. „Lucrarea *Poveștile regelui* scoatea în evidență cruzimea de neimaginat al lui Vlad, citită și de trimsul papal la curtea regală de la Buda, Niccolo de Modrussa”, precizează și istoricul Constantin Rezachevici, în *Pedepsele lui Vlad Țepeș. Pedepse comune în Europa și trăsături care le diferențiau*. Același istoric arată că, în general, pentru infractorii de drept comun Vlad Țepeș folosea pedepsele obișnuite ale Evului Mediu și prevăzute de normele juridice ale vremii din Țara Românească: „Jurisprudența românească era mult mai îngăduitoare față de cea a Europei Centrale și de Vest”, adaugă Rezachevici. Cu alte cuvinte, Vlad nu aplica pedepse exagerate pentru vremurile în care trăia. Mai mult, Rezachevici – citat de mai multe site-uri specializate în probleme istorice – arată că Țepeș aplica pedepsele și în funcție de legile țării din care proveneau infractorii sau cei pedepsiți. În cazul negustorilor brașoveni, de exemplu, au fost aplicat pedepsele prevăzute de codexurile saxonice ale sașilor. Tocmai de aceea până și Antonio Bonfini, istoricul oficial al lui Matei Corvin, spune despre Vlad Țepeș că era foarte crud, dar drept în același timp. Până și pe trădători, inclusiv pe Dan al II-lea, nu îi trage în țeapă, ci îi decapitează. Când venea vorba despre otomani, însă, Vlad Țepeș prefera trasul în țeapă. „O bucată de lemn ascuțită, înaltă uneori și de patru metri, era introdusă cu ajutorul ciocanelor prin anusul

osânditului, care era ridicat și priponit în vârful ștepei. Ca să nu țiepe, pedepsitul era de obicei strangulat”, arată Rezachevici. Colaborau, în general, nouă călăi pentru a pune eficient în aplicare supliciul. Condamnatul era lăsat să moară acolo. Toți prizonierii turci, indiferent de rang, au fost pedepsiți în acest fel de Vlad Țepeș. Rezachevici arată că pedeapsa aceasta nu a învățat-o de la turci, dar îi plăcea să le o aplice în special lor. Numai în 1462, „după asediul Nicopolelui și a Brăilei, Țepeș a urcat în țepe nu mai puțin de 20.000 de otomani”.

Cronicile turcești din Evul Mediu târziu, dar nu numai, au conferit dimensiuni inimaginabile acestui fenomen în sine odios, sălbatic, primitiv: „Fără să existe referințe că era cunoscut ca «Țepeș» și în Țara Românească sau Transilvania, Vlad este, însă, numit de cronicile otomane drept «Kazikli Bey», adică «Prințul Țepelor» – «Și domnul Țării Românești, care era cunoscut sub numele de Voievodul Țepeș, era un ghiaur/necredincios/tiran și despot. El era cel care purta semnele violenței și răutății. Astfel, pe un loc al scaunului său de domnie, pe o întindere de șase leghe, alegând un teren, l-a împrejmuit cu ziduri. Și în acel teren, în loc să sădească arbori fructiferi și pomi roditori, el a înfipt pari cu vârfuri ascuțite. Ori de câte ori îi prindea prin lovituri de săbii pe dușmanii săi, îi înfigea prin burtă în acești pari, iar pe alții îi răstigneau pe cruce. Păsările și ciorile mâncau din carnea lor și nu lăseau să fie îngropați în pământ. Dacă cineva îndrăzneau să dea jos pe acești spânzurați sau răstigniți, atunci era spânzurat în locul lor. Și privind acest loc de ospetie și de osândă el se mândrea, zicând ca acest loc este maidanul de preumblare al acestor morți», povestea îngrozit Kodja Hussein, un cronicar otoman din secolul al XVI lea. Această poveste cu grădina plină de țepe este prezentă în aproape toate

cronicile otomane care fac referire la cruzimea lui Țepeș. Multe dintre acestea, însă, din punctul de vedere al istoricilor, sunt înflorite. La fel și cronicile germane și, în special, poveștile săsești îl prezintă pe Țepeș ca un tiran ucigaș obsedat de sânge. În aceste cronică, Țara Românească în vremea lui Vlad al III-lea era un câmp uriaș de tortură, unde voievodul se desfăta zilnic urmărind trageri în țeapă, oameni torturați groaznic, cu mâini și picioare tăiate, decapitări, eviscerări sau oameni de toate vârstele și categoriile sociale arși de vii”.

Dincolo de exagerările vădite, caracteristice unora dintre numeroasele izvoare potrivnice domnitorului, chestiunea trasului în țeapă obsesiv rămâne învăluită în mister. Din ce în ce mai multe interpretări îi găsesc, de mai bine de un secol încoace, de la Nicolae Iorga la Dan Horia Mazilu, conotații ținând de o anumită patologie sexuală: „Trasul în țeapă, pedeapsa preferată, aplicată în special turcilor, de voievodului român Vlad al III-lea Drăculea, poreclit din această cauză și Țepeș, are cauze psihologice, spun o serie de specialiști. Aceștia cred că pedeapsa este o urmare a abuzurilor sexuale suferite de voievod în copilărie. Vlad Țepeș ar fi fost violat, probabil chiar de fiul sultanului și trasul în țeapă ar fi fost o pedeapsă sugestivă aplicată otomanilor”.

Potrivit acestui curent, care devine tot mai credibil din punct de vedere psihanalitic, această „pedeapsă crudă aplicată de Țepeș în special otomanilor, dar, culmea, și celor care molestau sexual copii, ar avea un fond psihologic îndepărtat și care are la bază o traumă majoră. În special medievistul Dan Horia Mazilu și Nicolae Iorga spun că totul a început în copilăria lui Vlad Țepeș. Acesta a fost fiul lui Vlad al II-lea Dracul (1436-1442; 1443-1447), aliat inițial al lui Sigismund, Împăratul Sfântului Imperiu Roman de neam germanic, care l-a investit în ordinul

cavaleresc al *Dragonului*. Vlad Țepeș a mai avut trei frați, pe Radu al III-lea cel Frumos, Mircea al II-lea și pe Vlad Călugărul. S-a născut în 1431 și a copilărit în Sighișoara și, mai apoi, la Târgoviște, după ce Vlad Dracul ajunge domn. Cronicile spun că a avut o copilărie armonioasă. Totul s-a schimbat o dată cu decizia tatălui său de a-i sprijini pe turci. Vlad al II-lea Dracul a fost nevoit să susțină politica otomană și să plătească tribut pentru a se menține în domnie. Ca semn de încredere, sultanul îi cere pe doi dintre copiii săi drept zălog. Vlad al III-lea /viitorul *Vlad Țepeș*/ și Radu /supranumit, apoi, *Cel Frumos*/ sunt trimiși în Imperiul Otoman. Inițial, aceștia au fost duși la fortăreața Egregoz, în vestul Anadoliei, și, mai apoi, la curtea Sultanului Murad, la Adrianopole. Aici au fost învățați Coranul, limba turcă, filosofie, greacă, călărie și modul de luptă al otomanilor. Istoricii amintiți spun, însă, că aici atât Vlad, cât și Radu au fost abuzați sexual. Dan Horia Mazilu spune că Vlad a fost abuzat probabil chiar de Sultan, fiindcă nu se supunea avansurilor homosexuale ale acestuia sau chiar de ieniceri. Mazilu lasă să se înțeleagă că din cauza acestor abuzuri Vlad Țepeș aplica celor care molestau sexual copii, dar și otomanilor, cumplita pedeapsă a trasului în țeapă”.

Totodată, și Nicolae Iorga, în *Scrisori de boieri, scrisori de domni*, presupune același lucru. Mai precis, istoricul bănuiește că Vlad și Radu au fost supuși abuzurilor sexuale. Vlad a ajuns să-i urască pe otomani și să dorească să-i pedepsească, în timp ce Radu a devenit un adept al practicilor homosexuale, devenind amant al sultanului. „Vlad dădu pe amândoi fiii săi, unul după altul, la turci: pe Vlad (Țepeș), care învăță acolo cruzimea, și pe Radu (cel Frumos), care se alese cu depravarea”, arată Iorga în lucrarea menționată. De altfel, cronicarul grec Laonic Chalkocondyl, descrie prima tentativă de viol îndreptată împotriva